

Kontrollplan 2018-2020

Kontrollområde: Livsmedel

 Eda kommun	Styrdokument	
	Dokumenttyp	Kontrollplan
	Beslutad av	Kommunstyrelsen 2015-10-06 § 168
	Dokumentansvarig	Verksamhetschef samhällsbyggnad
	Reviderad av	Kommunstyrelsen 2019-01-03, § 16

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	4
2	Mål för den offentliga kontrollen.....	4
2.1	Gemensamma effektmål för myndigheterna i livsmedelskedjan.....	5
2.2	Operativa mål.....	5
2.3	Kontrollmyndighetens mål.....	5
3	Ansvarsfördelning inom kontrollområdet.....	6
3.1	Behörig central myndighet.....	6
3.2	Behörig myndighet för kontrollen.....	6
3.3	Ansvarsfördelning mellan de berörda myndigheterna.....	6
3.4	Ansvarsfördelning inom den behöriga myndigheten.....	6
4	Samordning.....	6
4.1	Samordning mellan behöriga myndigheter.....	6
4.2	Delegering av uppgifter inom den offentliga kontrollen.....	7
5	Befogenheter och resurser för kontrollen.....	7
5.1	Kontrollmyndighetens befogenheter.....	7
5.2	Kontrollpersonal och utrustning.....	7
5.3	Finansiering av kontrollen.....	8
5.4	Kompetenskrav och utbildning.....	8
6	Organisation och utförande av kontrollen.....	9
6.1	Registrering av kontrollobjekt.....	9
6.2	Prioriteringar inom kontrollområdet – riskbaserad kontroll.....	9
6.3	Provtagning och analys.....	10
6.4	Rapportering av kontrollresultat.....	10
6.5	Öppenhet i kontrollen.....	10
7	Sanktioner – åtgärder vid bristande efterlevnad.....	11
8	Uppföljning och utvärdering av kontrollen.....	11
8.1	Uppföljning.....	11
8.2	Revisioner.....	11
8.3	Utvärdering.....	12
9	Beredskap.....	12
10	Flerårig nationell kontrollplan.....	12

1 Sammanfattning

Denna kontrollplan är den operativa kontrollmyndighetens beskrivning av hur de krav som ställs på offentlig kontroll inom livsmedelskedjan uppfylls av myndigheten. Kraven finns bl.a. reglerade i Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelser om djurhälsa och djurskydd.

Det är Kommunstyrelsen/Jävsnämnden i Eda kommun som ansvarar för att effektiv och ändamålsenlig kontroll utförs på de anläggningar, för vilka kommunen är ansvarig enligt 23 och 25 §§ livsmedelsförordningen. Ansvaret omfattar kontroll av dricksvatten, livsmedelshygien, redlighet och spårbarhet. Målet med livsmedelskontrollen är bl.a. att skydda människors hälsa samt värna om konsumenternas intressen.

Arbetsuppgifterna hos kontrollmyndigheten utgörs främst av kontroll, revision, provtagning och handläggande av ärenden såsom registrering och riskklassificering. Vidare sker utredning av misstänkta matförgiftningar samt beslutsfattande i fråga om sanktioner, avgifter och åtalsanmälningar.

Kommunstyrelsen/Jävsnämnden ansvarar för operativ offentlig kontroll av cirka 140 livsmedelsanläggningar. Kontrollobjekten utgörs främst av restauranger, livsmedelsbutiker, caféer, dricksvattenverk, samt kök inom barn- och äldreomsorgen.

Arbetet utförs av 2 handläggare (1.2 årsarbetskrafter). Planerad kontroll och extra offentlig kontroll är avgiftsfinansierad. Kontroll som av någon anledning inte genomförs under innevarande år i enlighet med kontrollplanen, läggs till i respektive objekts kontrolltid för nästkommande år. Antalet kontrolltimmar bestäms vid riskklassificering av anläggningen.

Varje år fastställs en plan för den operativa verksamheten som förvaltningen och dess handläggare skall följa. I den bestäms bl.a. vilka anläggningar som skall besökas det aktuella året, samt vilka lagstiftningsområden som skall prioriteras. Syftet med planen är att arbetet skall vara effektivt och ändamålsenligt. Planen fungerar också som arbetsfördelning mellan handläggarna. Verksamhetsutövningen baseras på Kommunstyrelsens/Jävsnämndens riktlinjer och rutiner samt vägledningar från Livsmedelsverket.

2 Mål för den offentliga kontrollen

Livsmedelskedjan omfattar livsmedel, foder, djurhälsa, djurskydd och växtskydd.

Gemensamma mål för myndigheterna inom livsmedelskedjan är att:

- Konsumenterna endast ska erbjudas säkra livsmedel inklusive dricksvatten. Med säkra livsmedel menas livsmedel som är tjänliga ur ett mikrobiologiskt, fysiologiskt och kemiskt perspektiv.

- Livsmedelshanteringen ska vara redlig så att konsumenterna inte riskerar att luras.
- Livsmedelskontrollen är riskbaserad, ändamålsenlig, effektiv och professionell. Verksamhetsutövarna ska känna tilltro för kontrollen och uppleva den som meningsfull.
- Livsmedelsföretagarna tar sitt ansvar för att livsmedlen som de säljer är säkra och rätt märkta.
- Den offentliga kontrollen och kontrollmyndigheterna uppfattas som trovärdig av konsumenter, media och företag.

2.1 Gemensamma effektmål för myndigheterna i livsmedelskedjan

De övergripande målen för den offentliga kontrollen i livsmedelskedjan framgår av EG förordningar nr 178/2002 samt 882/2004. De nationella målen för livsmedelskontrollen finns i den nationella kontrollplanen för den offentliga kontrollen i livsmedelskedjan. För åren 2018-2020 finns gemensamma effektmål uppsatta inom fyra fokusområden:

Fokusområde	Effektmål
Säkert dricksvatten	För att få säkert dricksvatten måste de negativa hälsoeffekterna orsakade av kemiska och mikrobiologiska ämnen i dricksvattnet minska.
Mikrobiologiska risker	Minska antalet livsmedelsburna sjukdomar med fokus på campylobacter, listeria, Ehec/Vtec och norovirus.
Kemiska risker	Minska de negativa hälsoeffekterna till följd av miljöföroreningar (dioxin, PCB), tungmetaller och mykotoxiner i livsmedelskedjan.
Säkerställa information i livsmedelskedjan	Information om livsmedel kan säkerställas genom hela livsmedelskedjan.

2.2 Operativa mål

De gemensamma effektmålen (se tabell) finns nedbrutna i operativa mål som kontrollmyndigheten ska fokusera på för att bidra till måluppfyllelsen. De operativa målen finns specificerade i den nationella kontrollplanen i bilaga 5 del 2.

De verksamheter som berörs av de operativa målen har identifierats och kommer att få kontroll i enlighet med tillhörande instruktioner. Resultatet från dessa kontroller rapporteras in till Livsmedelsverket efter utförd kontroll.

2.3 Kontrollmyndighetens mål

Kommunstyrelsen/Jävsnämnden i Eda kommun har följande mål för livsmedelskontrollen 2018-2020:

- Utföra kontroll enligt verksamhetsplanen samt livsmedelsverkets operativa mål för livsmedelskontrollen i Sverige.

- Följa upp de brister som noteras hos livsmedelsföretagare vid den planerade kontrollen så att önskvärt resultat uppnås.
- Undvika att kontrollskuld uppstår genom att planera och utföra den offentliga kontrollen på ett effektivt sätt.
- Höja kunskapsnivån bland livsmedelsverksamheterna genom rådgivning och utbildning från miljösektionen och externa företag.

3 Ansvarsfördelning inom kontrollområdet

3.1 Behörig central myndighet

Livsmedelsverket är central myndighet för livsmedelskontroll i Sverige.

3.2 Behörig myndighet för kontrollen

Behörig kontrollmyndighet i Eda kommun är kommunstyrelsen/Jävsnämnden.

3.3 Ansvarsfördelning mellan de berörda myndigheterna

Ansvar för att kontrollera livsmedel delas mellan Livsmedelsverket, länsstyrelserna och kommunerna.

Livsmedelsverket kontrollerar nästan alla anläggningar som hanterar och levererar animaliska livsmedel till andra livsmedelsföretag, såsom slakterier och äggpackerier. Länsstyrelsen i Värmland kontrollerar istället primärproducenter som t.ex. föder upp slaktdjur eller odlar grönsaker och bär. Kommunstyrelsen/Jävsnämnden i Eda kommun ansvarar därefter för samtliga livsmedelsverksamheter som inte faller under Livsmedelsverkets- eller Länsstyrelsen kontrollansvar, bl.a. restauranger och caféer.

3.4 Ansvarsfördelning inom den behöriga myndigheten

De faktiska kontrollaktiviteterna inom Kommunstyrelsen/Jävsnämnden ansvarsområde utförs av Miljösektionen.

Kommunstyrelsen/Jävsnämnden har i sina delegationsordningar delegerat till handläggarna på miljösektionen att fatta beslut i frågor som inte är av principiell betydelse eller av större vikt. Handläggarna har rätt att på delegation fatta beslut om sanktioner utan vite. I de fall beslut förenas med vite får enhetschefen i vissa fall fatta beslutet, beroende på belopp.

Aktuella delegationsordningar finns på kommunens hemsida: www.eda.se

4 Samordning

4.1 Samordning mellan behöriga myndigheter

- Två gånger per år deltar livsmedelshandläggarna på s.k. länsmöten som Länsstyrelsen i Värmland anordnar för samtliga handläggare i länet. Vid dessa träffar närvarar även representanter från Livsmedelsverket och smittskyddet i Värmland.

- Miljösektionen i Eda är medlem i Miljösamverkan Värmland som årligen anordnar ett flertal kurser samt två livsmedelsträffar för livsmedelshandläggarna i länet.
- Matförgiftningsutredningar genomförs oftast av handläggaren själv men i vissa fall sker det även i samarbete med smittskyddsläkare, länsstyrelse och andra kommuner. Livsmedelsverket involveras endast i fall av mycket speciell art.
- RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed) är ett EU-gemensamt nätverk som ger möjlighet till snabbt utbyte av information om livsmedel, foder och material i kontakt med livsmedel som kan innebära en risk för människors hälsa. Kommunikationen av RASSF meddelanden/varningar sker via det webbaserade systemet iRASFF. Uppföljning sker genom återkoppling i systemet.
- Länsstyrelsen och livsmedelsverket genomför regelbundet revision av kommunens verksamhet.
- Eda kommun har ett samarbetsavtal med Årjäng- och Arvika kommun som bl.a. omfattar utbyte av tjänster.

4.2 Delegering av uppgifter inom den offentliga kontrollen

För närvarande delegerar inte Kommunstyrelsen/Jävsnämnden i Eda kommun någon uppgift inom ansvarsområdet livsmedelkontroll till någon annan myndighet. Eda kommun kommer dock under 2018 utreda möjligheten till kommunal samverkan inom livsmedelsrådets myndighetsutövning tillsammans med övriga värmländska kommuner.

5 Befogenheter och resurser för kontrollen

5.1 Kontrollmyndighetens befogenheter

Kontrollmyndigheterna har befogenheter att utföra offentlig kontroll av livsmedelsföretag. Exempel på åtgärder som följer av lagstiftningen är myndigheternas rätt till tillträde och upplysningar som regleras i livsmedelslagen (2006:804), livsmedelsförordningen (2006:813) samt förordning (EG) nr 882/2004.

Myndigheten kan fatta tvingande beslut som innebär att den som beslutet riktas till måste följa det. I de fall som den enskilde motsätter sig beslutet har myndigheten tillgång till verktyg som kan avhjälpa detta.

För att nödvändiga beslut ska kunna fattas utan onödig fördröjning har miljösektionens livsmedelshandläggare långtgående delegation. På så sätt kan enskilda handläggare direkt vidta nödvändiga åtgärder så att önskad effekt kan uppnås utan längre dröjsmål.

5.2 Kontrollpersonal och utrustning

Behovet av kontrollpersonal styrs av antalet kontrolltimmar som årligen ska utföras. Kontrolluppdraget innefattar endast den operativa kontrollen, vilket innebär att rådgivning och liknande inte räknas in. På miljösektionen i Eda

arbetar 2 handläggare (1.2 årsarbetskrafter) med livsmedelskontrollen. I Miljösektionens behovsutredning för åren 2019-2021 finns en utförligare beskrivning av hur antalet årsarbetskrafter har beräknats, baserat på den totala kontrolltiden för livsmedel.

För att säkerställa att intressekonflikter undviks för kontrollpersonalen har Kommunstyrelsen/Jävsnämnden tagit fram rutiner för jäv, intressekonflikt, opartiskhet och bisysslor. Handläggarna på Miljösektionen tillser också i sitt dagliga arbete att ingen av dem kontrollerar verksamheter där de har en relation till verksamhetsansvarig eller liknande. Nyanställd personal informeras om detta i samband med introduktion.

Handläggarna har tillgång till utrustning och utrymmen som krävs för att genomföra livsmedelskontroller, exempelvis termometer, arbetskläder och laboratorium med kyl, frys och provtagningsutrustning.

5.3 Finansiering av kontrollen

Den offentliga livsmedelskontrollen i Sverige är avgiftsfinansierad och vilka avgifter som får tas ut finns reglerat i förordning (2006:1166) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel. Målsättningen är att 85% av de totala kostnaderna för livsmedelskontrollen ska vara avgiftsfinansierad.

För att finansiera den planerade, ordinarie livsmedelskontrollen tas en årlig avgift ut i början av året. Avgiftens storlek baseras på anläggningens riskklassificering och erfarenhetsklass. Betald kontrolltid som av någon anledning inte används under innevarande år i enlighet med kontrollplanen, adderas till i respektive objekts kontrolltid för nästkommande år.

Uppföljande kontroller och kontroller i samband med befogade klagomål finansieras med en timavgift utöver den årliga avgiften, s.k. extra offentlig kontroll. Extra offentlig kontroll används för all den tid som handläggaren lägger ned utöver den planerade kontrolltiden.

De anläggningar som registrerar under året får sin årliga avgift nedsatt så att den inte blir för hög i förhållande till den kontroll som hinner utföras på anläggningen. Samtliga anläggningar får ett s.k. ”första besök” i samband med verksamhetstart.

Timtaxta för livsmedelskontroll framgår av «Taxa för Eda kommuns offentliga kontroll av livsmedel» i enlighet med kommunfullmäktiges beslut Dnr KF 2013-01-30 § 5.

5.4 Kompetenskrav och utbildning

Kompetensinventering hos inspektören sker kontinuerligt och diskuteras i samband med det årliga medarbetarsamtalet, samt i samband med den årliga verksamhetsplaneringen. En individuell utbildningsplan tas fram och följs upp kontinuerligt. Kompetensförsörjningen säkerställs främst genom utbildningsinsatser, studiebesök och deltagande i olika projekt. Vidare sker kunskapsutbyte bl.a. genom medverkan i länsmöten, livsmedelsträffar och nationella arbetsrum på livstecknet.

6 Organisation och utförande av kontrollen

6.1 Registrering av kontrollobjekt

Kommunstyrelsen/jävsnämnden ansvarar för den operativa offentliga kontrollen vid cirka 140 livsmedelsanläggningar.

Handläggarna på miljösektionen är enligt lag skyldiga att upprätthålla register över de anläggningar som är föremål för kontroll samt tillse att dessa register uppdateras kontinuerligt. Livsmedelsanläggningarna i Eda kommun finns registrerade i miljösektionens verksamhetssystem Ecos, men listas även i ett Excelark för att ge handläggarna en bättre överblick.

Excelarket används främst som ett hjälpmedel för att planera den årliga kontrollen och för att hålla koll på hur många timmar planerad- och extra offentlig kontroll som har utförts på varje anläggning. I registren framgår bl.a. vilken verksamhet som bedrivs, vem som är verksamhetsutövare, var verksamheten bedrivs samt verksamhetens riskklass och årlig kontrolltid.

Miljösektionen uppdaterar sina register löpande efter varje utförd kontroll, i samband med registrering av nya anläggningar eller om handläggarna erhållit information från företagare på annat sätt.

Det förekommer att livsmedelsverksamheter startar i kommunen utan att miljösektionen mottagit en anmälan om registrering. När så sker kontaktar handläggarna verksamhetsutövaren för att undersöka om livsmedelshanteringen är så pass omfattande att anläggningen ska vara registrerad. I de fall då det visar sig att verksamheten faller under kravet på registrering uppmanas verksamhetsutövaren att inkomma med en anmälan. Om ingen anmälan inkommer kan handläggarna ändå besluta att registrera verksamheten som en livsmedelsanläggning, vilket verksamhetsutövaren kan överklaga om denne misstycer. Handläggarna är även skyldiga att genomföra en åtalsanmälan i de här fallen.

Alla anläggningar som Eda kommun har kontrollansvar för, registreras utan krav för godkännande.

6.2 Prioriteringar inom kontrollområdet – riskbaserad kontroll

Livsmedelsverkets modell för riskklassificering av livsmedelsanläggningar lägger en grund för hur de olika verksamheterna skall prioriteras samt hur ofta kontroll skall ske. I händelse av resurs- eller tidsbrist utförs i först hand kontroll av de anläggningar i vilka livsmedelshanteringen medför störst risk.

Val av kontrollintervall beror på summan årlig kontrolltid hos objekten. Miljösektionen använder nedanstående beräkning som ett riktmärke vid planering:

- Anläggningar med 0,5 – 1 timmars årlig kontrolltid: Kontroll var tredje år eller vid behov.
- Anläggningar med 1,5 – 2,5 timmars årlig kontrolltid: Kontroll vart annat år eller vid behov.
- Anläggningar med 3 – 5,5 timmars årlig kontrolltid: En kontroll varje år eller vid behov.

- Anläggningar med 6 – 11 timmars årlig kontrolltid: En-två kontroller varje år eller vid behov.
- Anläggningar med fler än 11 timmars årlig kontrolltid: Två -tre kontroller varje år eller vid behov.

Miljösektionen fokuserar främst på att livsmedelskontrollen ska vara riskbaserad, vilket innebär att val av kontrollmetod och kontrollinriktning främst styrs av verksamhetstyp och tidigare erfarenheter från respektive anläggning. Handläggarna ser även till att de operativa målen för perioden 2018-2020 kontrolleras hos de verksamheter som är berörda.

Det förekommer även att miljösektionen genomför kontroller i projektform, t.ex. provtagning av glass, temperaturkontroll på julbord eller liknande.

Alla livsmedelsanläggningar riskklassificeras enligt Livsmedelsverkets vägledning för riskklassificering av livsmedelsanläggningar och beräkning av kontrolltid.

6.3 Provtagning och analys

För analys av livsmedelsprover tagna inom ramen för den offentliga kontrollen anlitas SYNLAB. Laboratoriets ackreditering kontrolleras i samband med upphandling för att kunna garantera att de kan utföra de analyser som miljösektionen är i behov av. I de fall då handläggarna behöver utföra en annan analys än de som upphandlats försäkras de sig alltid om att laboratoriet som anlitas har ackreditering för den aktuella analysen.

- Kontrollmetoden provtagning används främst i tre syften:
- Verifiering av företagens rutiner i egenkontrollen och företagets egen provtagning
- Riktad kontroll (projekt)
- Utredning av matförgiftningar

6.4 Rapportering av kontrollresultat

Resultat från livsmedelskontroller registreras i ECOS och sammanställs även i en rapport som skickas ut till verksamhetsutövaren.

Efter varje kalenderår rapporteras en sammanställning av kontrollresultaten till Livsmedelsverket. Sammanställningen hämtas direkt från ECOS. Resultat från kontroll av animaliska biprodukter rapporteras till jordbruksverket.

6.5 Öppenhet i kontrollen

I Sverige regleras öppenheten i kontrollen i första hand av Tryckfrihetsförordningen (1949:105) och Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Lagstiftningen ställer krav på att alla myndigheter är skyldiga att föra register över de allmänna handlingar som finns hos myndigheten. Ett sådant register kallas vanligtvis för diarium, hos miljösektionen utgörs diariet av ECOS. I ECOS registreras handlingar som inkommer till myndigheten så som brev och ansökningar, men även handlingar som upprättas av myndigheten i form av exempelvis beslut, tjänsteskrivelser och

kontrollrapporter. Diariet innehåller både sekretessbelagda - och offentliga handlingar.

Inför varje möte med Kommunstyrelsens samhällsbyggnadsutskott samt Jävsnämnden, upprättas en lista över de delegationsbeslut som miljösektionen har fattat sedan föregående sammanträde. Listan redovisas i särskilt ärende för utskottet.

7 Sanktioner – åtgärder vid bristande efterlevnad

Om miljösektionens handläggare iakttar brister i efterlevnaden av lagstiftningen hos en verksamhetsutövare, kommuniceras detta med företagets representanter muntligen på plats och skriftligen i en kontrollrapport. Om de iakttagna avvikelserna inte är av allvarlig art följs de upp vid nästkommande planerade kontroll.

Om de iakttagna bristerna istället bedöms som allvarliga eller verksamheten tidigare har visat prov på bristande efterlevnad följs avvikelserna upp genom extra offentlig kontroll. Om bristerna kvarstår vid den extra offentliga kontrollen eller bristerna bedöms vara så allvarliga att livsmedel riskerar att bli osäkra, kan handläggarna på delegation av Kommunstyrelsen/Jävsnämnden vidta följande åtgärder:

- Föreläggande att vidta vissa åtgärder.
- Föreläggande att vidta vissa åtgärder förenat med vite.
- Förbud att bedriva viss verksamhet, exempelvis varmhållning.
- Förbud mot utsläppande på marknaden av visst livsmedel (saluförbud).
- Förbud mot att bedriva livsmedelsverksamhet i anläggningen (stängning).
- Omhändertagande av livsmedel.

Handläggarna använder livsmedelsverkets vägledning om sanktioner vid som hjälpmedel vid bedömning av vilken åtgärd som bör vidtas. När det finns misstanke om brott kan det också bli aktuellt med åtalsanmälan.

8 Uppföljning och utvärdering av kontrollen

8.1 Uppföljning

Uppföljning kring verksamhet och ekonomiskt läge sker vid varje sammanträde med Kommunstyrelsens Samhällsbyggnadsutskott samt med Jävsnämnden.

8.2 Revisioner

Externa revisioner utförs av Länsstyrelsen och Livsmedelsverket. Interna revisioner utförs av kommunens revisorer och har hittills syftat till att undersöka om Kommunstyrelsens åtgärder är tillräckliga för att styra och

följa upp verksamheten. Ingen intern revision har ännu genomförts av livsmedelskontrollen.

8.3 Utvärdering

Utvärdering av livsmedelskontrollen sker i samband med den årliga verksamhetsplaneringen och ligger sedan till grund för planering för nästkommande år.

9 Beredskap

Eda kommun har en jourverksamhet via Räddningschef i beredskap, vilken alltid kan nås via kommunens växel. Hos Räddningschef i beredskap finns telefonnummer till miljöchef och livsmedelshandläggare.

Kommunen har även en handlingsplan för akuta händelser avseende livsmedel och dricksvatten som kan användas vid krisledning och krishantering för den egna organisationens arbete.

10 Flerårig nationell kontrollplan

Den fleråriga, nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan i Sverige finns att hämta på Livsmedelsverkets hemsida: www.livsmedelsverket.se